

PETER GAŠPARÍK

SATELIT

ZEM PSOV

satirický román

SATELIT

(Zem psov)

Všetkým, ktorí prežili aj to, čo sa prežiť nedalo.

Ďakujem Marošovi, Radovi a tým,
ktorí tejto knihe pomohli.

Peter Gašparík

SATELIT

(Zem psov)

Pegart

Napísanie románu podporil z verejných zdrojov formou
štipendia Fond na podporu umenia.

Vydanie knihy podporil z verejných zdrojov Fond na
podporu umenia.

u. fond
na podporu
umenia

PEGART

© Peter Gašparík

© Pegart s.r.o.

www.petergasparik.sk

ISBN 978-80-971436-2-6

Volali sme ich Pinokio a Tarantula. On bruško malé, postava vytiahnutá do výšin. Dvojník toho s brmbolcom zo slávnej dvojice animovaného seriálu *A je to!* Namiesto toho s baretkou jeho vlastná žena. Bruško vypuklé, nohy a ruky chudé. Bruško poriadne vypuklé, zadok poriadne veľký, nohy, ruky chudé. Malá. Je mu po hrud'. No svojím neochvejným hláskom ho pevne a sebaisto ovláda. Je taký jej Pinokio. Drevená bábka poťahovaná namiesto povrazov štekotom jej drsných hlasoviek. Deti? Sú, ale ušli za hory, za doly. Tam, kde ich nik nenájde. Asi vedia prečo.

Šťastná to rodinka. Po záhrade sa rozlieha jej škripavý hlas a on pochtivo vyplní všetky zadania. Keďže je z bratislavského paneláku, veľmi mu to nejde, ale snaží sa. Občas strieka krvička z jeho dlhého petržalského pršteka, občas si utne kúsok nožičky, ale prilepí si ten kúsok naspať a pokračuje ďalej. Jej hlások, ktorý všade prenikne, opäť zadáva úlohy a bruško jej ďalej ovísa papkajúc na terase. Prežíva kyslú uhorku a s plnými ústami ledva artikuluje. Kričí: „Fedor, tam je ešte burina!“ A Pinokio vezme Roundup a beží, div sa nezadrhne. A keď dobehne, tak strieka.

Nie raz, nie dva, ale aspoň desaťkrát. A ešte raz. Pravý správny záhradkár, ktorý sa ničoho nezľakne. Čo na tom, že fúka a susedia majú za plotom kvitnúce jahody. A k tomu malé deti. Čo na tom. Kto to kedy videl, aby si

tá burina takto dovoľovala!

A keď bežká naspäť s vyplazeným potiacim sa jazykom, hneď ho tam uvidí. Maličký rastúci pichliač. Preskočil od neporiadneho suseda, ktorý nestrieka. „Drzáň sprostý!“ Zahromží v duchu. Prevezme iniciatívu a strieka a strieka. A strieka. Čo mu to len urobili? Pustili burinu do jeho dokonalej záhrdky. Milovanej záhradky. Je mu z toho zle. Najradšej by sa rozplakal, keby ho žena nevidela.

Je mu zle, dvíha sa mu žalúdok. A tak strieka. A možno by chcel striekať aj niečím iným. Ktovie. Chcel by tam stáť a do konca života striekať na tie prekliate byliny. Náplň sa mu však pomaly mína. Už je len na dne a dávkovač po stlačení začína syčať.

„Fedor, uhorky!“ Hlások, ktorý prenikne všade, ho vytrhne z jeho rozjímania.

V dvojlitrovej nádobe Roundupu už nič nie je. Nič. To je hrozné. Odskrutkuje horný uzáver aj s dávkovačom a zvyšok, ktorý zostal vo fľaši, vyleje na tú hnedú spálenú stonku, ktorá voľakedy bývala zeleným bodliačikom. Ach, dovidenia bodliačik, odpočívaj v pokoji. Spi sladko a nemaj nám to za zlé. Sme len úbohí slabí ľudia túžiaci po dokonalosti.

„Fedor, tie uhorky!“ Zareve opäť Tarantula nekompromisne.

„Už idem.“

„Prečo to musím opakovať!“

Keď kráča okolo nej v dostatočnej vzdialenosti, aby sa

mu neušlo, ticho ale dôstojne vyhlási, až tragicky: „Došiel nám Roundup!“ A uprie na Tarantulku smutné pinokiovské očká. Očakáva spoluúčasť v jeho nesmiernom smútku.

Ona nechápavo vystrčí krk. Je bystrá, ale určite svoju bystrosť nepoužíva nato, aby sa zaoberala hlbokým vnútorným svetom svojho manžela. Používa ju na iné, podstatné veci.

Tarantula to na mužov vie. Pinokia stretla v akomsi divnom socialistickom tábore a odvtedy sa ho nepustila. Hoci pochádza z malej bezmennej dediny z maďarského pohraničia, tvrdí, že po maďarsky nerozumie a „néka“ viac ako tret'ogeneračný Bratislavčan.

Má však svoju pravdu. Dôvod na nervozitu. Záhradu a dom nikdy nechcela. Nikdy. Dost' si toho užila, keď bola mladá, a zrazu sa tento jej žrebec rozhodne pre dom. Koľko jej to dalo námahy odhovoriť ho. Prvýkrát si však postavil hlavu a nedal sa.

„No tak dobre, ako chceš, ale toto sú podmienky!“ povedala nakoniec a on skackal na rovných nohách ako ozajstný burattino. Bozkával jej ruky-nohy i to krásne pavúcie bruško a sľúbil všetko. Sľúbil, čo len chcela. Všetko všecičko.

A tak teraz bežkal z jedného kúta záhradky do druhého, roundupoval a krmil svoju milovanú Tarantulku. Veď čo môže byť na svete krajšie? Deti odrástli a on si predsa musel niečo nájsť. So zmyslom života je to ťažké, neras-

tie na stromoch ani na poliach, a keď deti odišli, čo robiť? Čomu sa venovať? Veď rodina, to je predsa všetko. Čo by bol chlap bez rodiny? Looser.

Nuž, vedela to Tarantula na chlapov, vedela. Ani príliš pekná, ani príliš múdra, ale chytrá až do siedmeho chotára. Zacítila svoju obeť na sto kilometrov a už ju nepustila. Kým vlastne vtedy bola, ako na začiatku vyzerala? Dobré dedinské dievča, zaručujúce pokojnú rodinu. Jemné a odané? Bez viditeľných ambícií?

„Fedor, tieto sú pokazené... ako si to zavaril?! Dones druhé!“

„Miláčik, ale to už budú úplne posledné... keby náhodou...“

„A...?“

Zamračila sa tak, ako to vie len naša Tarantulka. V tom nádhernom prenikavom pohľadíku je všetka láska ich šťastného tridsaťročného manželstva. A Fed'ko skloní hlávku a stíchne. Vie, čo ten pohľadík znamená – „buď ticho lebo...!“ –, a on sa toho „lebo“ ozaj bojí. Lebo jeho žienka to „lebo“ myslí nesmierne vážne a svoje slovo vždy aj dodrží.

Pohľad na svojho mužíka pokoreného, so sklonenou hlavou Tarantulku uspokojí a usmeje sa spokojným víťazným úsmevom. Koho by vlastná moc predsa netešila?

Nedá jej to však úplne a ešte sa triumfálne opýta:

„Kedy pôjdeme do toho Dubaja!?“

„Ale, Vierka...“

„Čooo?“ Na jej čele sa znova začína zmrákať a zvyšky obočia sa výhražne dvíhajú. Pohroma prichádza.

„Ale veď sme tam boli minulý týždeň!“

„No a čo... roundupuješ? Roundupuješ! No a ja chcem ísť do Dubaja... Hufnágelovci tam už sú zas!“

„Hofstaterovci...“

„To je jedno! Čo mám povedať Soni, keď zavolá a bude sa pýtať, kedy prídeme!? Veď budem vyzerat' ako dáka chudera, čo len sedí doma v záhrade... to som pekne dopadla.“

„Ale veď vieš... ešte som nedostal prémie...“

„Tak sa snaž... a kedy budú?“

„Neviem, asi o dva týždne... asi keď sa Miro vráti z dovolenky...“

„No vidíš, aj ten tam určite je... neuveriteľné... a ja tu sedím na riti ako dáka selaňa...“

Pinokio zdvihne zrak a sotva badateľne pokrúti hlavou. Akoby skôr pre seba. Vyčíta si? Nevie tomu uveriť? Nik nevie. Možno ani on.

„A teraz tie uhorky... na čo čakáš!“

2.

Veru, Dubaj, ten raj na zemi. Dôkaz ľudského umu a schopností. Raj spotreby pre malých a väčších európskych snobíkov. Vždy im predsa treba niečo podhodiť, nech sa cítia svetovo. A nech minú peniažky ťažko zarobené aj peniažky navždy požičané vo svojich úbohých krajinách. Presne tak, tie krajiny sú dobré len na ožobráčenie miestneho ľudu. Ale Dubaj, to je niečo, kam patria tí, ktorí niečo znamenajú, ktorí sú naozaj niečo viac!

Ach, Dubaj, ten raj na zemi. Umelé lyžiarske svahy, umelé pláže, umelé ostrovy, umelý živôtik. Sme my ale úžasné ľudstvo, toto všetko sme dokázali! Nadýchať sa vzdúšiku z kvalitnej dubajskej klimatizácie, to je už niečo. To nie je klíma, čo si kúpiš na trhu v Číne a dýchaš ju v nejakom treťotriednom hoteli v Grécku. To je kvalitná dubajská klíma. No a tie výhľady a vyhlíadkové veže. Vidno na nich síce len more a nudné vežiaky, ale ten výhľad je neopakovateľný. Je to výhľad dubajský. Výhľad na nás samých.

Lenže keď niekto vyhlási v tom našom ostrovčeku lásky, myslím tým Bratislavu a okolie, „bola som v Dubaji“, to už niečo znamená. To nie je „lyžoval som v Semmeringu“. To je Dubaj. Ako len potom všetci závidia.

No a pozor, tie obchody. Tie obchody! Večná posvätná úcta. Také aj onaké, najlepšie, najkrajšie, značkové. Plné ozajstných hodnôt. Plné lásky a vnútorného naplnenia.

Plné zážitkov. Duchovných zážitkov. Mám novú vec, som človekom. Som ľudská bytosť. A potom ešte jednu vecičku a ešte jednu, ach, ani nehovor. Ja za to nemôžem, musím tam byť. Musím. Musím! Zoberiem si úverík, ak to inak nepôjde.

Spotrebička naša zlatá. Konečne sme našli to, čo nás spája a nerozdeľuje. Po čom všetci bez rozdielu túžime, Arab, Slovák, Rus, Američan. Všetci rovnako. Predsa napríklad po autičku. Och, mať tak BMW, mať tak Porsche.

„A načo?“

„Aby som sa vozil...“

„Ale veď voziť sa môžeš aj vo Fiate 500 alebo na bicykli.“

Ticho.

„Tak ďaleko predsa myslieť netreba. No ale ten pocit. Ten krásny pocit z vecí, ktorú všetci chcú. Rozumieš?“

„Nie.“

„Chceš mi povedať, že existuje iný zmysel? Iný zmysel života? A aký? To predsa nie je možné. Zbláznil si sa? Zobuď sa! Poctivý život? A to je ako čo? Kto dnes sníva o dobrom a poctivom živote? Nebuď trápny! Pýtam sa, čo to akože je?“

Hovorím ti, zobuď sa, lebo nedopadneš dobre.“

3.

„V pondelok sa pozriem na termíny. Máš pravdu, mali by sme si ísť oddýchnuť,“ vyhlási poslušne Pinokio.

On predsa vie, ako urobiť Tarantulku šťastnou. Aspoň na chvíľu. Aj chvíľa je obrovským darom.

Tarantulka sa spokojne uškrnie.

„A čo s tým trávnikom?“ zašteká potichu, ale dôrazne. Pinokio sa preľakne.

„Čo tým myslíš?... aha. Máš pravdu...“

A ozlomkrky trieli do domčeka s náradím. Potkne sa a skoro spadne. V poslednej chvíli našťastie udrží rovnáhu. Dobežne, lomcuje kľučkou, vyťahuje kosačku, odmotáva kábel a už kosí a kosí. Čo na tom, že je čas nedeľného obeda a že na svete ešte možno existujú rodiny, ktoré radyedia v pokoji, a že si možno práve preto postavili domček v satelite.

Na to Fed'ó vôbec nemyslí. To nemá vo výbave. „Myslíš tí susedia, vďaka ktorým mám v záhrade tie nechutné pichliače? Tie odporné bodliaky? Tí odporní podliaci? Ved' on im ešte ukáže... ach, ešteže mám moju ženičku... ved' bez nej by som dnes skoro zabudol pokosiť... neuveriteľné... rodina je najdôležitejšia... a samozrejme trávnik... rodina a trávnik, trávnik a rodina... som šťastný muž!“

A nahlas zakričí na ženu:

„Miláčik, ďakujem! Bez teba by som dnes skoro nepo-

kosil... Nevieť, čo mám v tej hlave!“ Zamáva jej k tomu oznamu a podlízavo sa na ňu usmeje.

„Ešte pohnojť!“ Zaškrípe spanilým hláskom Tarantulka.

On ju nepočuje, a tak ona gestikuluje, aby vypol kosačku. V ruke drží uhorku z nového, posledného pohára, a keďže ju nemá kam dať, strčí si ju do úst, trčí jej z nich ako dudel', gestikuluje oboma rukami a len vrčí. Vrchí, až kým sa nezačne otriasať aj domček na náradie. Vrchí tak, že to začne vyzeráť na útok ultrazvukovou zbraňou. Zdesení susedia vybiehajú z domov. Majú pocit, že prichádza zemetrasenie. Zem sa chveje a zo stromov opadáva lístie. Až vtedy si ju Pinokio našťastie všimne. Prekvapene zažmurká očkami ako krtko, ktorý sa omylom prevrta na denné svetlo. Ešte chvíľu a mnohí by prišli o svoje drahocenné rýchlodomy, tak ako keď vietor zafúka do domčeka z karát.

„Prepáč, nepočul som.“

„Pohnojť, som povedala!“ Zabreše Tarantulka, keď si na všeobecnú úľavu vyberie z ústočiek svoj dudlík, aby mohla artikulovať. „Ale veď som hnojiť včera, Vieročka!“ Spontánne vyklízne z Fed'a. Odvážny je ten náš Pinokio, ozaj odvážny.

Tarantulka očervenie, nacvičene zdvihne ľavé obočie a zagáni. Fed'o sa okamžite zmenší pod odvodovú čiaru a čo najrýchlejšie dodá:

„Prepáč, máš pravdu. Hneď idem. Kúpim Roundup aj

hnojivo. Včera som všetko vysypal. Prepáč. Ponáhľam sa.“

Tarantulka si sadne a spokojne si pohladí svoje pavúčie bruško.

„Mám to ja ale výbornú ženu,“ myslí si ďalej Fed’ko. „Bez nej by som na ten hnoj úplne zabudol. Darmo, má ona oveľa väčšie skúsenosti s hnojom, záhradou a domom ako ja. Veru, ešte že ju mám.“

„Ďakujem, Vierka!“ Zakričí jej ešte s láskou cez hukot kosačky. Chce ešte dodať, že „čo by bez nej robil“, ale vidí, že ho už nepočúva. Venuje sa loveniu poslednej uhorky v pohári a keď sa jej to podarí, len mu s ňou blahosklonne zamáva. Poslednou uhorkou z posledného pohára. Láska hory prenáša a kyslé uhorky odnáša. Navždy preč. Do brucha a potom ďalej do nekonečna. Do prvej čističky, do rieky, do mora. Z mora do oceánu a potom ktovie kam. Niekam.

4.

Vždy sme to hovorili a každý to vie. Nielen vrabce na stromoch, mravce v mravenisku, ale aj muchy v komore majú právo na život. A majú právo byť šťastné.

Vierka je jednoducho veľká žena. Veľká pani. A aj ezo-

terička. Keď chcete nájsť osobu, ktorá sa vyzná vo všetkých veciach medzi nebom a zemou, ktorá vie všetko, čo bolo, čo bude a čo by malo byť, ale nebude a čo by nemalo byť, ale bude, spýtajte sa našej Tarantulky.

Vo všetkom sa vyzná, všetko vie, len jedna vec jej uniká. Má len jedinú vážnu dilemu. A nevie ju rozlúsknuť už celé roky. Organizuje na túto tému sympóziá so svojimi kamarátkami, chodí za všetkými ezoučiteľmi zo všetkých strán sveta. Do Bratislavy, Prahy aj do Viedne. Pýta sa svojho vyššieho ja i nižšieho ja. Aj stredného ja, ak také je. Robí meditácie jogínske, ajurvédské aj uruguajské. Aktivizuje centrum centra aj necentra. Papá chia semiačka i čili semiačka, aj papáju. A stále nič. Dilema je stále tu. Zožiera ju tak, že jej kučeravé vlásy ešte viac kučeravejú a jej tenké pierky strácajú i tú chabú červenkastú výplň, ktorá sa v nich niekedy zjaví. Prvýkrát v živote si nevie rady.

A z toho nešťastia je taká nervózna, že chudák Pinokio sníva o myšacej diere v jeho veľkosti, kam by sa prepašoval, schoval a nevyliezol, kým jeho Tarantulka túto otázku života a smrti nevyrieši. Ale aj tak ju chápal, tak dobre ju chápal. Veď v tom bol sám tak trochu zainteresovaný. Vždy vedel, že jeho žena je veľká žena, veľká osobnosť. Také sa rodia len raz za pár storočí. Možno tisícročí. Pomáhal jej, ako vedel a ticho trpel pre väčšie dobro, pre niečo, čo nás presahuje.

A pritom si tiež sám riešil svoje veľké dilemy a veľké

problémy. Síce obyčajné, ľudské, nie také závažné ako Tarantulkine, ale tiež problémy. Vierku do toho nezaťahoval. Trápil sa sám vo svojej diere.

Už celé týždne nespával a jeho žena si to ani nevšimla. Vôbec jej to nezazlieval. Chápal ju. Chodil však ako bez duše. Bledol, chradol, nejedol. Rozmýšľal, či ísť psychológovi. Obával sa však, že ani ten mu neporozumie. Takéto intímne veci si predsa musí vyriešiť sám. Po nociach blúznil, prestával vidieť na ľavé oko, slabol mu sluch. Neustále sa potil, až sa z neho stal Pinokio, čo mal miesto údov triesky.

Zrazu mu však zdravé oko spásonosne padlo na manažérsku príručku Ako riešiť veci. Príručku, ktorá mu už toľkokrát zachránila život a dušu. Otvoril ju a dychtivo čítal. Hltal slová, až kým nenašiel to, na čo čakaľ, spásonosné riešenie: „Keď sa nevíete rozhodnúť medzi dvoma vecami a argumenty sú vyrovnané, hoďte si mincou. Jednému znaku priradiť jednu vec, druhému druhú...“

Okamžite utekal do predsíene, otvoril peňaženku, vybral mincu, na kúsok papiera potom nakreslil jednotku a priradil k nej benzínovú kosačku, potom nakreslil Tatry – tri kopce – a napísal k nim elektrická kosačka. Aby nebol v pokušení meniť významy. Presne tak to bolo napísané v knihe. Potom vyhodil mincu do vzduchu a čakal, kým padne. Cítil sa ako vo filme. Oči sa mu zahmlili slzami dojatia. O chvíľu sa zbaví všetkých boľavých pochybností. Presne v tej chvíli však Vierka otvorila vchodové

dvere a minca odletela do neznáma. Nie a nie ju nájst'. To už náš Fed'ko nevydrží a pustí sa do usedavého plaču. Spása bola tak blízko a zrazu je fuč. Je navždy stratená. Vrhne sa na ramená svojej polovičnej ženy a rozrozumázga sa ako zástup škôlkárov, ktorý nájde zrazeného psíka. Ona to chvíľu vydrží, prevráti oči, veď čo je to oproti jej starostiam, a vyzve ho, nech jej všetko objasní. A náš Fed'ko rozpráva a rozpráva, o tom, ako jeho kosačka má štyri roky a ako si prečítal, že po štyroch rokoch treba kosačku vymeniť, a ako jednoducho nevie, či kúpiť elektrickú alebo benzínovú, že elektrickú má rád, ale zase, že nechce, aby o kábel zakopávala ona, Vierka a jej mačičky, aby sa im niečo nestalo, že ju nechcel zaťažovať, že vie, že ona má oveľa väčšie problémy, ale že nechce, aby sa jej niečo stalo, že si prečítal knižku a že si práve hodil mincou...“ a zase sa rozrozumázgal.

„Už dost’“, odtláči ho napokon Tarantula, „mačky si vedia dať pozor, kúp elektrickú. Ale nech nehučí tak ako táto!“ A nechá ho tam.

Veď sa už dost' dlho hrala na samaritánku. Ešte však poznamená tak, aby to počul: „Ja tak mať tvoje starosti. Tvoje starosti na moju hlavu.“

A hľadá mobil, aby zavolala svojej najlepšej kamoške číslo osemdesiat, toľko tých najbližších spriaznených duší už za život mala, aby s ňou prebrala najnovšiu mediaciu, čo mali. Je to úplne nová metóda, keď sa do pravej nosnej dierky strčí vidlička a do ľavej nôž, zavrú sa oči

a so zatvorenými očami sa človek snaží prdiť. Momentálne je to jednoducho najvychytenejšia a najmodernejšia meditácia. Kto ju neskúsil, nevie, čo je duchovný život. Tarantulka si nežne štebotá s jednou zo svojich jediných najlepších kamošiek a pláva pritom dod'aleka. Presnejšie na terasu. Jej terasovité bruško si potrebuje konečne od-dýchnuť.

A Fed'ko sa za ňou s nekonečnou nehou pozerá. Áno, je to ona. Tá pravá. Navždy. Len ona. Oblieva ho úľava a najradšej by sa rozbehol do polí plných slnečníc a vlčích makov a radoval sa ako škorec na hrozne. Je rozhodnuté. Jeho veľká žena, jeho pani v pravom zmysle toho slova, to vyriešila. Ako ľahko, ako elegantne. Je úžasná. Je mu tak krásne na svete. Je mu tak skvelo a pekne. Čo teraz? Ako to osláviť?

Keď sa však Fed'o vráti z obchodu s novými úlovkami, trochu zosmutnie. Veď sa predsa musí rozlúčiť so svojou starou kosačkou. Dala mu toľko nefalšovanej radosti. Toľko úžasných pocitov. Chvíľu ju hladí a potom šup, už je naštartovaná. Rozlúčkové kosenie. Milá moja, povieme si zbohom. Tak ešte raz a naposledy. Ešte raz si to rozdajme tu na trávniku, tu s tým prekliatym trávnikom, čo stále rastie a nepočúva. Koľko sme sa s ním natrápili. Koľko sme sa pri tom našantili. Koľko radosti pri tom prežili. Pri tom spoločnom boji za krajší svet. Pod', pokosme si ešte raz. A naposledy.

„Čo na tom, že je deväť hodín večer a všade na okolí